

Маріупольський
університет

ПРОГРАМА

вступних випробувань на 2023 рік

для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія, ОПП «Прикладні філологічні студії»

Програма вступних випробувань на 2023 рік для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія «Прикладні філологічні студії». Маріуполь : МДУ, 2023. 14 с.

Укладачі:

Педченко О.В., к. філол. н., в.о. завідувача кафедри прикладної філології;

Гайдук Н.А., к.філол.н., доцент, доцент кафедри

Сичугова Я.С., асистент кафедри прикладної філології.

Рецензенти:

Лабецька Ю.Б., к.філол.н., доцент, в.о. зав. кафедри грецької філології

Бодик О.П., к.філол.н., доцент, в.о. зав. кафедри англійської філології

Програма вступних випробувань на 2023 рік для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія «Прикладні філологічні студії» містить основні вимоги до складання письмового екзамену, критерії оцінювання відповіді, перелік рекомендованої літератури.

Програма затверджена на засіданні кафедри прикладної філології

Протокол №8 від 18 квітня 2023 р.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1.ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ІСПИТУ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 035 «ПРИКЛАДНІ ФІЛОЛОГІЧНІ СТУДІЇ».....	4
РОЗДІЛ 2.ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ІСПИТУ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 035 «ПРИКЛАДНІ ФІЛОЛОГІЧНІ СТУДІЇ» ДЛЯ ОСІБ, ЯКІ НА БАЗІ ДИПЛОМА МАГІСТРА (СПЕЦІАЛІСТА) ЗА КОШТИ ФІЗИЧНИХ ТА/АБО ЮРИДИЧНИХ ОСІБ.....	10
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	13

РОЗДІЛ 1. ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ІСПИТУ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 035 «ПРИКЛАДНІ ФІЛОЛОГІЧНІ СТУДІЇ»

1.1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Вступне випробування на здобуття освітнього ступіня «Магістр» за спеціальністю 035 Філологія, спеціалізації 035.033 Слов'янські мови та літератури (переклад включно) перша – польська, ОП «Прикладні філологічні студії» є фаховий екзамен у письмовій формі із використанням інформаційно-комунікаційних технологій Zoom, Viber, WhatsApp, Telegram, Google Meet тощо та Навчального порталу Moodle МДУ протягом 2 годин.

Загальні вимоги до вступників:

- наявність ступеня бакалавра або диплома спеціаліста;
- відповідний рівень професійної підготовки, який перевіряється при перехресному вступі перевіряється на вступній співбесіді за спеціальністю;
- певний рівень результатів наукової підготовки вступника, яка підтверджується нагородами та участю в конференціях, друкованими працями, оцінкою стажування за кордоном тощо;
- певний рівень знання польської мови.

На підставі представлених документів формується рейтинг вступників на ОС «Магістр», за яким вступники проходять конкурсний відбір.

Питання складені у відповідності з програмами наступних дисциплін:

- Теорія перекладу
- Практичний курс польської мови

Вступ на ОС Магістр за спеціальністю 035 Філологія ОП «Прикладні філологічні студії» на базі інших спеціальностей відбувається відповідно до правил прийому МДУ 2023 року.

1.2. ТИПОВІ ПИТАННЯ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ІСПИТ

Вступний іспит проходить у тестовій формі на Навчальному порталі МДУ – MOODLE. Тест складається з 50 питань, що передбачають вибір правильної відповіді із запропонованих, яка оцінюється у 4 бали.

З ТЕОРІЇ ПЕРЕКЛАДУ

(складені відповідно до програми підготовки студентів освітнього ступеня “Бакалавр”)

Становлення і розвиток теорії перекладу. Значення терміна «теорія перекладу» в перекладознавстві. Напрями, завдання, методи дослідження лінгвістичної теорії перекладу. Основні етапи становлення та розвитку лінгвістичної теорії перекладу. Статус теорії перекладу.

Переклад як акт міжмовної комунікації. Сутність міжмовної комунікації. Види мовного посередництва. Сутність перекладу.

Мовні та позамовні аспекти перекладу. Компоненти перекладацької діяльності; їх співвідношення. Схема процесу перекладу з урахуванням його мовних та позамовних аспектів. Міжкультурна комунікація як вторинна модельовальна система у процесі перекладу; роль фонових знань і правильного осмислення предметної ситуації у процесі перекладу. Комунікативна ситуація. «Парадокси» перекладу, що детермінують переклад. Мовні та позамовні детермінанти перекладу.

Еквівалентність та адекватність перекладу. Концепції еквівалентності. Перекладність.

Семантичні аспекти перекладу. Значення і сенс. Семантична еквівалентність; референційна еквівалентність.

Перекладацькі трансформації. Типи перекладацьких трансформацій на компонентному

підрівні семантичної еквівалентності. Мотиви і типи перекладацьких трансформацій на референційному підрівні семантичної еквівалентності.

Текст як одиниця комунікації. Текст як мовна одиниця, структурована і організована за певними правилами. Вербальна комунікація і текст. Усний та письмовий текст. Текст як продукт мовленнєвої діяльності. Текст як багаторівнєве утворення. Властивості тексту. Успішне сприйняття тексту на перцептивному і тезаурсно-концептуальному рівнях як обов'язкова умова всіх видів взаємодії тексту з особистістю адресата.

Картина світу і когнітивно-прагматичні властивості тексту: онтологічні та прагматичні логічні класи в тексті. Внутрішня організація класів у тексті.

Загальні проблеми опису функційних стилів. Жанрова своєрідність функційного стилю. Функційно-стилістична типологія текстів. Проблема жанрової впорядкованості. Варіювання як здатність функційного стилю до взаємодії і взаємопроникнення.

Тема і мовні засоби її вираження. Лінгвістичний аспект теми. Концепції теми. Текстема. Макроструктура тексту.

Надфразова єдність. Реляції і актуальне членування на рівні надфразової єдності. Сміслові типи надфразової єдності. Стилістичні засоби інтеграції надфразової єдності й тексту. Надфразова перспекція.

Одиниці перекладу і членування тексту. Види контекстуальних залежностей.

Лінгвістична прагматика і переклад. Взаємодія мовного акту і контексту. Прагматизація значення і її наслідки. Прагматична характеристика вербальної комунікації. Умова правильної інтерпретації тексту. Прагматична спрямованість тексту.

Пресупозиції. Класифікація пресупозицій. Прагматичні пресупозиції.

Прагматичні відношення в перекладі. Комунікативно-прагматична еквівалентність. Переклад як особливий вид співвіднесеного функціонування мов. Прагматичні відношення, що характеризують переклад як акт міжмовної і міжкультурної комунікації. Прийоми при передачі діалектної мови і просторіччя. Проблема передачі індивідуальних мовних характеристик. Передача ситуативної диференціації в тексті перекладу.

Комунікативна інтенція відправника. Акт мовного спілкування. Функції мови. Важливість розмежування різних типів функційної еквівалентності.

Комунікативна установка перекладача. Перекладацькі ситуації. Переклад і види інформації. Значення фонових знань для перекладача. Умови успішного комунікативного акту за участю перекладача.

Закономірності мови міжкультурного спілкування. Переклад – особливий вид співвіднесеного функціонування мов. Мовна картина світу. Взаємозв'язок мови і культури.

Лексико-фразеологічні проблеми перекладу

Види лексико-фразеологічних відповідників згідно з теорією закономірних відповідностей: еквіваленти та аналоги (варіантні відповідники). Класифікація типів міжмовних лексичних відповідників за формою (конвергентні та дивергентні), за обсягом передачі екстралінгвістичної інформації (повні та часткові), за характером функціонування у мові (константні та okazіональні), за способом перекладу (прямі, синонімічні, антонімічні, гіперонімічні, описові, запозичені). Функціональні відповідники.

Змістова структура слова та аспекти її розгляду: 1) як сукупність елементарних сем, що утворюють дане значення слова; 2) як сукупність лексико-семантичних варіантів і значень, які слово отримує у процесі функціонування. Лексичні особливості, пов'язані з різним мовним баченням світу, вираження значення істоти.

Лексико-семантичні трансформації у перекладі. Диференціація значень (синонімічні відповідники), генералізація та конкретизація значень (гіпероніми та гіпоніми). Логічний розвиток поняття (метонімічний перенос у перекладі). Перефразування. Векторні заміни у перекладі. Прийоми компенсації та конденсації (компресії).

Безеквівалентна лексика та шляхи її відтворення у перекладі, транслітерація та транскрипція, калькулювання, описовий переклад і підстановка. Передавання реалій. Прагматична адаптація елементів, що передають асоціативні реалії. Переклад неологізмів.

Специфіка перекладу окремих розрядів лексики. Переклад суспільно-політичних та науково-технічних термінів. Експресивне вживання термінів і його відтворення у перекладі. Переклад власних імен, географічних назв, назв установ, організацій, періодичних видань тощо. Роль традиції у перекладі власних імен. Передавання інтернаціональної та псевдоінтернаціональної лексики.

Сполучуваність слів у процесі перекладу. Особливості перекладу стійких словосполучень. Способи відтворення фразеологічних одиниць. Переклад образних фразеологізмів. Повне та часткове збереження та втрати образності при перекладі. Передавання прислів'їв, крилатих слів. Експресивне перетворення фразеології та його відображення у перекладі.

Лексикографія у перекладі. Види лексикографічних джерел. Використання словників різних типів: двомовних, багатомовних, тлумачних, синонімічних, фразеологічних, галузевих, словників скорочень і т.п. Енциклопедії, довідники та їх роль у перекладі. Ведення перекладацької картотеки.

Граматичні проблеми перекладу

Граматичні значення та їх передавання в перекладі. Збіг та розходження граматичних моделей рідної та іноземної мов. Граматичні відповідники, їхня відносність. Вибір граматичного відповідника в залежності від семантико-синтаксичної функції, лексичного наповнення та стилістико-експресивної функції конструкції.

Граматичні трансформації при перекладі: перестановка, заміна членів речення та частин мови, додавання та опущення слів. Структурна обумовленість граматичних трансформацій.

Обов'язкові граматичні заміни при відсутності деяких морфологічних категорій у мові перекладу: передавання засобами іноземної мови видових форм рідної мови, функцій артиклів, особливих випадків вживання займенників, конструкцій з безособовими формами дієслів, які відсутні у рідній мові і т.п. Передавання модальності у перекладі.

Засоби відтворення граматичних категорій рідної та іноземної мов. Категорія роду, як засіб організації іменникової синтагми. Словотвірні та стилістичні функції категорії роду. Категорія детермінації та засоби її відтворення. Переклад на українську мову присвійних детермінативів французької мови. Дієслівні категорії: часу, способу, виду, стану.

Взаємозалежність синтаксичних і лексико-семантичних перетворень при перекладі висловлювання. Конверсивні перетворення. Реалізація у французькій та рідній мовах базової структури речення: "підмет-присудок-додаток". Інтерпретація базової структури речення на семантичному рівні.

Суб'єктно-об'єктна трансформація в перекладі. Трансформація складного речення у просте і навпаки. Заміна підрядності сурядністю та сурядності підрядністю. Способи підкреслення смислового центру (реми) висловлювання у рідній та іноземній мовах. Шляхи подолання інверсії в реченні при перекладі. Комунікативне членування тексту і його відтворення в перекладі.

Стилістичні та прагматичні проблеми перекладу

Стилістична та прагматична характеристики тексту як цілого та її відтворення у перекладі. Поняття комунікативної мети тексту. Передавання стилістичного забарвлення слів і граматичних зворотів (архаїзми, вульгаризм, канцеляризм, колоквиалізми тощо). Експресивна конкретизація при перекладі на рідну мову.

Прагматична адаптація тексту при перекладі. Слова, що виражають об'єктивні поняття, переклад їх на рідну мову. Відтворення у перекладі власних назв; історичні та екстралінгвістичні фактори добору засобів їх перекладу, транскрибування власних назв. Прагматична адаптація інтернаціоналізмів.

Передача стилістичних засобів: повторів, паралелізмів, метафор, метонімії, гри слів і т.п. Розкриття алюзій та прихованих цитат. Передача композиційних особливостей оригіналу.

Специфіка перекладу текстів різних жанрів: офіційно-ділових, науково-технічних, публіцистичних, художніх. Особливості газетно-публіцистичного стилю у французькій та українській мовах та їх відтворення у перекладі.

Перекладацька діяльність

Основні особливості перекладацької діяльності. Організація перекладацької справи в

Україні та за її межами. Елементи наукової організації праці перекладача. Етика перекладача. Сутність професійної етики перекладача. Моральні принципи перекладача. Норми професійної поведінки перекладача. Професійна придатність і професійні вимоги.

Історія перекладацької думки

Славістика. Слов'янська перекладацька традиція. Англійська перекладацька традиція (Т. Севорі, Дж. Ферс, М.А.К. Хеллідей, Дж. Кетфорда, П. Ньюмарка, М. Снелл-Хорнбі, Ж.-П. Віне, Ж. Дарбельне, Ж. Мунен). Інтерпретативна теорія франко-канадського перекладознавства (Д. Селескович, М. Ледерер, Д. Селескович, М. Ледерер). Теоретичні інновації в перекладознавстві США (теоретичні праці Ю. А. Найди. Монографія «До науки перекладати». Розвиток перекладознавчих поглядів Найди в працях Тойбера. Праці Баскет-Макгайр і Росса). Перекладацькі школи в Німеччині (О. Каде, А. Нойберт, Г. Єгер, К. Райс, В. Вілліс, Х. Крінгс, Е.-А. Гутта). Перекладацькі дослідження в Скандинавії. Теоретичні концепції А. Людсканова і Г. Турі.

З ПРАКТИЧНОГО КУРСУ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ

(складені відповідно до програми підготовки студентів освітнього ступеня “Бакалавр”)

Абітурієнти повинні вміти правильно застосовувати всі граматичні правила, зазначені нижче, а саме:

- odmiana rzeczowników, przymiotników, zaimków i liczebników przez przypadki w liczbie pojedynczej i mnogiej według wzorów deklinacji męskiej, żeńskiej, nijakiej i mieszanej;
- znajomość funkcji syntaktycznych przypadków centralnych (mianownika, dopełniacza, biernika i miejscownika) oraz peryferycznych (narzędnika, celownika, wołacza);
- odmiana rzeczowników o rozszerzonym temacie typu *imię (imi-eni-a, imi-on-a), kamień (kamieni-a) i zwierzę (zwierz-ęci-a, zwierz-ęt- a)*;
- odmiana polskich nazw własnych typu *Kościuszko, Zimny, Nowakowa, Nowakówna* (nazwiska) i *Białystok, Chyżne, Zakopane* (nazwy miejscowości);
- odmiana rzeczowników nieregularnych typu *ksiądz, księżę, chrzest*; także tych, których formy zależą od znaczenia, w tym: *ucho - uszy* jako część ciała, ale *ucha* jako części naczyń i toreb;
- umiejętność stosowania niektórych form deklinacyjnych w zależności od typu tekstu i stylu wypowiedzi, w tym form mianownika używanych zamiast wołacza w języku mówionym: *Zosia! Piotrek! Mama!* i form wołacza używanych obowiązkowo w języku pisanim i w kontaktach oficjalnych: *Droga Zosiu! Kochana Mamo! Panie profesorze! Szanowny Panie Profesorze!*;
- koniugacja czasowników regularnych i nieregularnych, także tych, których odmiana zależy od znaczenia, typu: *wieźć (ja wiozę, ty wieszysz; wiozłem)*; *wieść (ja wiodę, ty wiedzisz; wiodłem)*;
- odmiana czasowników w trybie oznajmującym (czasy: teraźniejszy, przeszły i przyszły czasowników dokonanych i niedokonanych), przypuszczającym i rozkazującym;
- odmiana czasowników w stronie czynnej, zwrotnej i biernej (tworzenie form strony biernej, ich nacechowanie stylistyczne i zakres użycia w zdaniach typu: *Kazimierz Wielki założył Akademię Krakowską w roku 1364. Akademia Krakowska została założona przez Kazimierza Wielkiego w 1364 roku*);
- tworzenie i użycie nieosobowych form czasownika: imiesłówów przymiotnikowych (czynnych na *-ący* i biernych na *-ony, -ny, -ty*) oraz imiesłówów przysłówkowych (współczesnych na *-ąc* i uprzednich na *-wszy, -szy*);
- użycie form imiesłowowych w ramach synonimii syntaktycznej typu:
Ten student, zdający dziś egzamin ustny, właśnie wyszedł. / Ten student, który zdawał dziś egzamin ustny, właśnie wyszedł.
Wróciwszy do domu, zabrała się szybko do odrabiania lekcji. / Po powrocie do domu zabrała się szybko do odrabiania lekcji. / Kiedy wróciła do domu, zabrała się szybko do odrabiania lekcji. / Wróciła do domu, a potem zabrała się szybko do odrabiania lekcji. / Wróciła do domu i zabrała się szybko do odrabiania lekcji; Zapłacony przez ojca rachunek był bardzo wysoki. / Rachunek, który został zapłacony przez ojca, był bardzo wysoki. / Rachunek, który zapłacił ojciec, był bardzo wysoki;

- wzory składniowe czasowników polskich, także wtedy, gdy wzór zależy od znaczenia czasownika, typu: *wydać* - 1. *zapłacić*: *kto wydaje co na co, na kogo*, np. *Adam wydaje dużo pieniędzy na życie*; *wydać* - 2. *zwrócić, przydzielić*: *kto wydaje co komu*, np. *Kelnerka wydała mi 25 złotych reszty*; *wydać* - 3. *zdradzić, ujawnić*: *kto wydaje kogo, co przed kim*, np. *W czasie rozprawy złodziej wydał swoich współników*; *wydać* - 4. *oddać za żonę*: *kto wydaje kogo za mąż za kogo*, np. *Mama jest bardzo zadowolona, bo wydaje swoją najmłodszą córkę za cudzoziemca*; *wydać* - 5. *narazić na coś*: *kto wydaje kogo, co na co*, np. *Wszyscy opuścili go i wydali na pewną zgubę*;

- umiejętność budowania zdań złożonych ze zdaniem podrzędnymi rozpoczynanymi zaimkami względnymi typu *który* i spójnikami, jak w przykładzie: *Chłopak, na którego czekałam przez tyle lat, nigdy już nie wróci. Postanowił nie wracać, gdyż / ponieważ / dlatego że / bo czuł się przez Ciebie zdominowany*;

- umiejętność przekształcania zdań pojedynczych w jedno zdanie złożone typu: *Michel przyjechał rok temu do Polski. Chciał tu studiować slawistykę. / Michel przyjechał rok temu do Polski, dlatego że chciał tu studiować slawistykę*;

- umiejętność przekształcania zdań złożonych w zdania pojedyncze typu: *Kolega namawiał nas, żebyśmy wyjechali wcześniej. / Kolega namawiał nas na wczesny wyjazd*;

- umiejętność używania imiesłowów przysłówkowych w zdaniach;

- umiejętność budowania okresów warunkowych - rzeczywistych (jak w zdaniach typu: *Jeżeli tak bardzo chcesz, pójdziemy w sobotę na koncert Maryli Rodowicz*), możliwych (typu: *Jeżeli zdam / Jeślibym zdał wszystkie egzaminy w czerwcu, pojadę na wakacje do Włoch*) i nierzeczywistych (typu: *Gdybym wiosną więcej pracował, skończyłbym już pracę magisterską, ale ponieważ tak się nie stało, wciąż muszę nad nią pracować*);

- umiejętność budowania zdań wielokrotnie złożonych;

- umiejętność używania mowy niezależnej (jej wykładników formalnych),

- umiejętność używania mowy zależnej (jej formalnych wykładników),

- umiejętność przekształcania mowy niezależnej w zależną;

- umiejętność używania w tekstach odpowiednich konstrukcji poznanych w ramach synonimii syntaktycznej.

Приклад тестового питання

Переклад, у якому еквівалентно відтворено лише предметно-логічну частину змісту оригіналу при можливих відхиленнях від жанрово-стилістичної норми й узуальних правил вживання мови перекладу, це:

а) адекватний переклад

б) точний переклад

в) еквівалентний переклад

Складна сукупність мовних та смислових ознак, оцінка яких складається з понять лексичного багатства, образності, індивідуальності мови персонажів – це:

а) прагматична якість тексту

б) естетична якість тексту

в) неосновна якість тексту

Семантические синонимы *энтузиазм* – *воодушевление* отличаются друг от друга:

а) степенью проявления признака;

б) расширением или сужением значения;

в) абстрактностью или конкретностью;

г) дополнительным значением.

1.3.КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання фахового вступного іспиту здійснюється за 200-бальною шкалою (від 0 до 200 балів). Мінімальна кількість балів – 0. Максимальна кількість балів – 200. Прохідний бал – 130.

Шкала оцінювання

«незадовільно»	0 – 129	Вступник розрізняє об'єкти вивчення. Вступник відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення. Вступник відтворює лише частину навчального матеріалу; виконує елементарні завдання.
«задовільно»	130 – 149	Вступник здатний до відтворення основного навчального матеріалу, може повторити за зразком певну операцію, дію. Вступник відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правила, визначення, поняття.. Вступник виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його(її) правильна, але недостатньо осмислена. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком.
«добре»	150 – 179	Вступник правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії . Знання вступника є достатніми, він (вона) застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь його (її) логічна, хоч і містить певні неточності. Вступник добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, вміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією.
«відмінно»	180 – 200	Вступник має повні, глибокі знання, здатний (а) використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення. Вступник має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, вміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми. Вступник має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Вміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення.

РОЗДІЛ 2.
ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ІСПИТУ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ДРУГОГО
(МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 035 «ПРИКЛАДНІ
ФІЛОЛОГІЧНІ СТУДІЇ» ДЛЯ ОСІБ, ЯКІ НА БАЗІ ДИПЛОМА МАГІСТРА
(СПЕЦІАЛІСТА) ЗА КОШТИ ФІЗИЧНИХ ТА/АБО ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

2.1. Пояснювальна записка

Індивідуальна усна співбесіда для здобуття освітнього ступеня Магістр за спеціальністю 035 «Прикладні філологічні студії» на базі диплому ОС Магістр та ОКР Спеціаліст відбувається в онлайн-форматі із використанням інформаційно-комунікаційних технологій Zoom, Viber, WhatsApp, Telegram, Google Meet.

Загальні вимоги до вступників:

- наявність диплома магістра або спеціаліста;
- певний рівень результатів студентської наукової підготовки, яка підтверджується нагородами та участю в конференціях, друкованими роботами, оцінкою стажування за кордоном тощо;
- певний рівень іноземних мов.

На підставі представлених документів формується рейтинг вступників на ОС «Магістр», на підстав якого вступники проходять конкурсний відбір.

Питання складені у відповідності з програмами наступних дисциплін:

- Теорія перекладу;
- Практичний курс польської мови .

2.2. Перелік тем для вивчення
Теорія перекладу

Становлення і розвиток теорії перекладу.

Значення терміна «теорія перекладу» в перекладознавстві. Напрями, завдання, методи дослідження лінгвістичної теорії перекладу. Основні етапи становлення та розвитку лінгвістичної теорії перекладу. Статус теорії перекладу.

Мовні та позамовні аспекти перекладу.

Компоненти перекладацької діяльності; їх співвідношення. Схема процесу перекладу з урахуванням його мовних та позамовних аспектів. Міжкультурна комунікація як вторинна моделювальна система у процесі перекладу; роль фонових знань і правильного осмислення предметної ситуації у процесі перекладу. Комунікативна ситуація. «Парадокси» перекладу, що детермінують переклад. Мовні та позамовні детермінанти перекладу.

Перекладацькі трансформації.

Типи перекладацьких трансформацій на компонентному підрівні семантичної еквівалентності. Мотиви і типи перекладацьких трансформацій на референційному підрівні семантичної еквівалентності.

Лінгвістична прагматика і переклад.

Взаємодія мовного акту і контексту. Прагматизація значення і її наслідки. Прагматична характеристика вербальної комунікації. Умова правильної інтерпретації тексту. Прагматична спрямованість тексту.

Прагматичні відношення в перекладі.

Комунікативно-прагматична еквівалентність. Переклад як особливий вид співвіднесеного функціонування мов. Прагматичні відношення, що характеризують переклад як акт міжмовної і міжкультурної комунікації. Прийоми при передачі діалектної мови і просторіччя. Проблема передачі індивідуальних мовних характеристик. Передача ситуативної диференціації в тексті перекладу.

Перекладацька діяльність

Основні особливості перекладацької діяльності. Організація перекладацької справи в Україні та за її межами. Елементи наукової організації праці перекладача. Етика перекладача. Сутність професійної етики перекладача. Моральні принципи перекладача. Норми професійної поведінки перекладача. Професійна придатність і професійні вимоги.

Історія перекладацької думки

Славістика. Слов'янська перекладацька традиція. Англійська перекладацька традиція (Т. Севорі, Дж. Ферс, М.А.К. Хеллідей, Дж. Кетфорда, П. Ньюмарка, М. Снелл-Хорнбі, Ж.-П. Віне, Ж. Дарбельне, Ж. Мунен). Інтерпретативна теорія франко-канадського перекладознавства (Д. Селескович, М. Ледерер, Д. Селескович, М. Ледерер). Теоретичні інновації в перекладознавстві США (теоретичні праці Ю. А. Найди. Монографія «До науки перекладати». Розвиток перекладознавчих поглядів Найди в працях Тойбера. Праці Баскет-Макгайр і Росса). Перекладацькі школи в Німеччині (О. Каде, А. Нойберт, Г. Єгер, К. Райс, В. Вілс, Х. Крінгс, Е.-А. Гутта). Перекладацькі дослідження в Скандинавії. Теоретичні концепції А. Людсканова і Г. Турі.

Практичний курс польської мови

1. Odmiana rzeczowników, przymiotników, zaimków i liczebników przez przypadki w liczbie pojedynczej i mnogiej według wzorów deklinacji męskiej, żeńskiej, nijakiej i mieszanej.
2. Odmiana rzeczowników o rozszerzonym temacie typu imię (imi-eni-a, imi-on-a), kamień (kamie-ni-a) i zwierzę (zwierz-ęci-a, zwierz-ęt- a).
3. Odmiana rzeczowników nieregularnych typu ksiądz, księżę, chrzest; także tych, których formy zależą od znaczenia, w tym: ucho - uszy jako część ciała, ale ucha jako części naczyń i toreb.
4. Umiejętność stosowania niektórych form deklinacyjnych w zależności od typu tekstu i stylu wypowiedzi, w tym form mianownika używanych zamiast wołacza w języku mówionym: Zosia! Piotrek! Mama! i form wołacza używanych obowiązkowo w języku pisanym i w kontaktach oficjalnych: Droga Zosiu! Kochana Mamo! Panie profesorze! Szanowny Panie Profesorze!
5. Koniugacja czasowników regularnych i nieregularnych, także tych, których odmiana zależy od znaczenia, typu: wieść (ja wiozę, ty wieszysz; wiozłem); wieść (ja wiodę, ty wieszysz; wiodłem).
6. Odmiana czasowników w stronie czynnej, zwrotnej i biernej (tworzenie form strony biernej, ich nacechowanie stylistyczne i zakres użycia w zdaniach typu: Kazimierz Wielki założył Akademię Krakowską w roku 1364. Akademia Krakowska została założona przez Kazimierza Wielkiego w 1364 roku).
7. Umiejętność przekształcania zdań pojedynczych w jedno zdanie złożone typu: Michel przyjechał rok temu do Polski. Chciał tu studiować slawistykę. / Michel przyjechał rok temu do Polski, dlatego że chciał tu studiować slawistykę.

2.3. Критерії оцінювання

Оцінювання індивідуальної усної співбесіди здійснюється за 200-бальною шкалою (від 0 до 200 балів). Максимальна кількість балів – 200. Прохідний бал – 100.

Відповідь вступника зараховується в наступних випадках:

- Теоретичні питання розкрито в повному обсязі, відповідь на питання викладено в логічній послідовності, зроблено правильні висновки.
- Теоретичні питання розкрито в повному обсязі, але матеріал викладено в недостатній логічній послідовності або зроблені неправильні висновки.
- Частина питань розкрито не в повному обсязі, зроблені незначні помилки.

За результатами співбесіди відповідь вступника не зараховується, якщо більша частина теоретичних питань не була висвітлена або всі питання повністю не розкриті.

«незараховано»	0 – 99	0 – 99	Вступник розрізняє об'єкти вивчення. Вступник відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення. Вступник відтворює лише частину

			навчального матеріалу; виконує елементарні завдання.
«зараховано»	100 – 139	100-109	Вступник здатний до часткового відтворення основного навчального матеріалу, може повторити за зразком певну операцію, дію.
		110-119	Вступник відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять,
		120-129	Вступник виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу, може сформулювати правила, визначення, поняття. Відповідь його (її) правильна, але недостатньо осмислена.
		130-139	Вступник відтворює навчальний матеріал, може сформулювати правила, визначення, поняття. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком.
	140 – 179	140-149	Вступник правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії.
		150-159	Знання вступника є достатніми, він (вона) застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами,
		160-169	Вступник достатньо володіє вивченим матеріалом, може робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь його (її) логічна, хоч і містить певні неточності.
		170-179	Вступник добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, вміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією.
		180 – 200	180-189
	190-194		Вступник має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, вміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми.
	195-200		Вступник має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Вміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Коптілов В. Теорія і практика перекладу. Навчальний посібник. – К.:Юніверс, 2002. – 280 с. 3.
2. Мирам Г. Э., Дайнеко В. В., Гон А. М. Основы перевода. Учебное пособие. – Киев: Эльга, 2006. – 278 с.
3. Різун В. В. Літературне редагування / В. В. Різун. – К.: Либідь, 1996. – 240 с.
4. Bańko M. Słownik porównań / Redaktor E. Sobol. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, wyd. I, 2004. – 268 s.
5. Bańko M., Krajewska M. Słownik wyrazów kłopotliwych. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, wyd. II – 6 dodruk, 2002. – 404 s.
6. Bartnicka B., Dąbkowski G., Jekiel W. Uczymy się polskiego (podręcznik języka polskiego dla cudzoziemców) / Recenzent prof. dr hab. Jurkowski M. – Kielce : Wydawnictwo TAKT, 1998. – 310 s.
7. Czeszewski M. Słownik polszczyzny potocznej / Redaktor M. Szewczyk. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, wyd. II, 2008. – 388 s.
8. Drabik L., Sobol E., Stankiewicz A. Słownik idiomów polskich PWN. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, wyd. I, 2006. – 428 s.
9. Dyszak A. Mały słownik rzeczowników osobliwych (o nietypowej odmianie) / Redaktor serii K. Świerzowski. – Kraków-Warszawa : „GRYF” SA, 1999. – 272 s.
10. Gałyga D. Ach, ten język polski! (ćwiczenia komunikacyjne dla grup początkujących) / Redaktor Lohman W. – Kraków : Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych UNIWERSITAS, 2006. – 192 s.
11. Grzenia J. Słownik nazw własnych / Redaktor E. Sobol. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, wyd. II, 2002. – 388 s.
12. Hącia A. Język polski: 365 ćwiczeń z gramatyki / Opracowanie redakcyjne i korekta Redakcja języka polskiego Wydawnictwa Langenscheidt Polska. – Kraków : Wydawnictwo Langenscheidt Polska, 2007. – 220 s.
13. Holly K., Żółtak A. Słownik wyrazów zapomnianych czyli słownictwo naszych lektur / Redaktor K. Sobolewska. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, wyd. I, 2001. – 448 s.
14. Jerzy Peńkoś. Podstawy przekładoznawstwa. – Kraków: Zakamycze – 496 s.
15. Język polski dla cudziemców / seria pod redakcją Miodunki W. Ćwiczenia gramatyczne: Czas na czasownik / Recenzent Dąbrowska A. – Kraków : Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych UNIWERSITAS, 2006. – 222 s.
16. Jochym-Kuszlikowa L., Kossakowska E. Rosyjsko-polski słownik handlowy / Redaktor R. Włodek. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2007. – 654 s.
17. Jochym-Kuszlikowa L., Kossakowska E. Słownik polsko-rosyjski. Biznes i gospodarka / Redaktor J. Hass. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2009. – 592 s.
18. Jochym-Kuszlikowa L., Kossakowska E. Słownik rosyjsko-polski. Biznes i gospodarka / Redaktor J. Hass. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2009. – 638 s.
19. Jochym-Kuszlikowa L., Kossakowska E., Stawarz S. Polsko-rosyjski słownik handlowy / Redaktor R. Włodek. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2007. – 344 s.
20. Kurzowa Z. Ilustrowany słownik podstawowy języka polskiego. Wraz z indeksem pojęciowym wyrazów i ich znaczeń / Indeks pojęciowy opracowała J. Winarska. – Kraków : Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych Universitas, 2005. – 562 s.
21. Kurzowa Z., Kubiszyn-Mędrala Z., Skarżyński M., Winiarska J. Słownik synonimów polskich / Pod redakcją naukową Z. Kurzowej. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, wyd. III, 2004. – 532 s.
22. Lipińska E. Z polskim na ty (podręcznik do nauki języka polskiego) / Redakcja Lohman W. – Kraków : Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych UNIWERSITAS, 2006. – 294 s.
23. Madelska L., Warchoń-Schlottmann M. Odkrywamy język polski. Gramatyka dla uczących (się) języka polskiego jako obcego / Redaktor prowadzący serii HURRA!!! : Stępnik-Siara A. – Kraków

- : PROLOG Szkoła Języków Obcych, 2008. – 204 s.
24. Mędak S. Słownik form koniugacyjnych czasowników polskich / Seria pod redakcją W. Miodunki 17; redaktor W. Lohman ; tłumaczenie na jęz. angielski A. Seretny, A. Kurtyka. – Kraków : Universitas, wyd. I, 2004. - 368 s.
 25. Mędak S. Słownik form koniugacyjnych czasowników polskich / Seria pod redakcją W. Miodunki 17; redaktor W. Lohman ; tłumaczenie na jęz. angielski A. Seretny, A. Kurtyka. – Kraków : Universitas, wyd. I, 2004. - 368 s.
 26. Mędak S. Słownik odmiany rzeczowników polskich / Seria pod redakcją W. Miodunki 16 ; redaktor W. Lohman ; tłumaczenie na jęz. angielski A. Kurtyka. – Kraków : Universitas, wyd. I, 2003. – 324 s.
 27. Mędak S. Słownik odmiany rzeczowników polskich / Seria pod redakcją W. Miodunki 16 ; redaktor W. Lohman ; tłumaczenie na jęz. angielski A. Kurtyka. – Kraków : Universitas, wyd. I, 2003. – 324 s.
 28. Mędak S. W świecie polszczyzny : podręcznik do nauczania języka polskiego dla obcokrajowców / Redaktor Bugajska T. – Kielce : Wydawnictwo Pedagogiczne ZNP, 2007. – 308 s.
 29. Saloni Z., Gruszczyński W., Woliński M., Wołosz R. Słownik gramatyczny języka polskiego : Podstawy teoretyczne instrukcja użytkownika. – Warszawa : Wiedza Powszechna, wyd. I, 2007. – 180 s.
 30. Słownik frazeologiczny PWN / Pod redakcją A. Kłosińskiej, E. Sobol, A. Stankiewicz ; opracowanie A. Kłosińska. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, wyd. I, 2005. – 656 s.
 31. Słownik języka polskiego PWN (Wydanie nowe) / Wopracowaniu E. Sobol. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, wyd III, 2006. – 1357 s.
 32. Słownik języka polskiego PWN / W opracowaniu E. Sobol. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, wyd. III – 3 dodruk, 2010. – 1357 s.
 33. Słownik języka polskiego PWN / W opracowaniu E. Sobol. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, wyd. III – 3 dodruk, 2010. – 1357 s.
 34. Słownik wyrazów bliskoznacznych / Redaktorzy D. Ludwiczak, A. Piskadłowa, E. Tarka-Huczek. – Warszawa : Wiedza Powszechna, wyd. VII, 2004. – 480 s.
 35. Słownik wyrazów bliskoznacznych PWN / Pod redakcją M. Bańki ; opracowanie L. Wiśniakowska. – Warszawa : Wydawnictwo naukowe PWN, 2006. – 724 s.
 36. Słownik wyrazów bliskoznacznych PWN / Pod redakcją M. Bańki ; opracowanie L. Wiśniakowska. – Warszawa : Wydawnictwo naukowe PWN, 2006. – 724 s.
 37. Szelc-Mays M. Nowe słowa – stare rzeczy (podręcznik do nauczania słownictwa języka polskiego) – poziomy : podstawowy i średni ogólny / Redaktor Lohman W. – Kraków : Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych UNIWERSITAS, 2004. – 196 s. Bańko M. Słownik peryfraz czyli wyrażeń omownych / Redaktor R. Pawelec. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, wyd. I – 2 dodruk, 2005. – 344s.
 38. Wielki słownik frazeologiczny PWN z przysłowiami / Opracowanie A. Kłosińska, E. Sobol, A. Stankiewicz. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, wyd I – 2 dodruk, 2009. – 840 s.
 39. Wielki słownik polsko-rosyjski / Redaktorzy J. Warzyńczyk, M. Kuratczyk, E. Małek, H. Bartwicka. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, wyd. I – 1 dodruk, 2005. – 924 s.
 40. Wielki słownik poprawnej polszczyzny PWN / Pod redakcją A. Markowskiego. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, wyd I – 5 dodruk, 2010. – 1708 s.
 41. Wielki słownik rosyjsko-polski / Redaktozy J. Warzyńczyk, M. Kuratczyk, E. Małek, A. Golubiewa, H. Bartwicka, A. Wawrzyńczyk. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, wyd. I – 2 dodruk, 2004. – 940s.
 42. Żmigrodzki P. Mały słownik antonimów (wyrazów o znaczeniach przeciwstawnych) / Redaktor serii K. Świerzowski. – Kraków-Warszawa, wyd. I, 2001. – 400 s.